

Krachtenveld Gemeente

Korte omschrijving

Het Krachtenveld Gemeente is een schematische weergave van de gemeente. De leerlingen/studenten plaatsen de begrippen op de juiste plek, waardoor ze een overzicht krijgen van hoe de gemeente werkt. Met hokjes, kleuren en pijlen is aangegeven hoe verschillende actoren zich tot elkaar verhouden en elkaar beïnvloeden. Deze werkvorm kunnen de leerlingen/studenten fysiek of digitaal doen.

Let op: Het Krachtenveld Gemeente is best ingewikkeld. Je kunt ook het [Krachtenveld Politiek \(basis\)](#) of het [Krachtenveld Politiek \(uitgebreid\)](#) doen. In deze Krachtenvelden staan er bij de gemeente 3 actoren (gemeenteraad, burgemeester, wethouders). Wel staan hier ook andere bestuurslagen in.

Leerdoelen

Leerlingen/studenten weten:

- wat de belangrijkste actoren zijn binnen de gemeente;
- hoe deze actoren zich tot elkaar verhouden;
- dat gemeentes ook te maken hebben met andere bestuurslagen en externe invloeden;
- hoe je als burger invloed hebt op de gemeente.

Duur

20 – 30 minuten

Materiaal

Fysiek:

- Voor elke leerling/student een werkblad met het lege krachtenveld EU
- PowerPoint met een overzicht van de in te vullen begrippen
- De online tool Krachtenveld: tools.prodemos.nl/krachtenveld

Digitaal (individueel of in duo's):

- Devices voor de leerlingen
- De online tool Krachtenveld: tools.prodemos.nl/krachtenveld

Digitaal (individueel of in duo's):

- De online tool Krachtenveld: tools.prodemos.nl/krachtenveld

De werkvorm stap voor stap

Tip voor het gebruik van deze werkvorm

Het Krachtenveld Gemeente is best ingewikkeld. Je kunt er daarom voor kiezen om een aantal actoren al weg te geven aan de leerlingen/studenten.

Fysiek

1. Je vertelt dat de leerlingen/studenten een puzzelplaat gaan invullen over de gemeente en je deelt de lege werkbladen uit. Open op het digitale scherm de PowerPoint met een overzicht van de in te vullen begrippen.
2. Je geeft de leerlingen/studenten (individueel of in tweetallen) ongeveer 10 minuten de tijd om het schema in te vullen, eventueel met behulp van het boek.
3. Zorg ervoor dat de leerlingen/studenten niet alleen weten waar ieder begrip hoort, maar ook zicht krijgen op het gehele plaatje. Dit doe je door het schema daarna klassikaal met de leerlingen/studenten in te vullen en te bespreken. Gebruik hiervoor de Krachtenveld-tool op tools.prodemos.nl en kies hier het Krachtenveld Gemeente. Verderop in deze handleiding je een mogelijke manier om het Krachtenveld helemaal te bespreken met je klas.

Digitaal (individueel of in duo's)

1. Je vertelt dat de leerlingen/studenten een puzzelplaat gaan invullen over de gemeente en laat de leerlingen op hun device de tool met het Krachtenveld Gemeente openen.
2. Je geeft de leerlingen/studenten ongeveer 10 minuten de tijd om het schema in te vullen, eventueel met behulp van het boek. Let op: De leerlingen/studenten kunnen zelf via de knop 'bekijk oplossing' ook zien welke actor waar hoort te staan.
3. Zorg ervoor dat de leerlingen/studenten niet alleen weten waar ieder begrip hoort, maar ook zicht krijgen op het gehele plaatje. Dit doe je door het schema daarna klassikaal met de leerlingen/studenten in te vullen en te bespreken. Verderop in deze handleiding je een mogelijke manier om het Krachtenveld helemaal te bespreken met je klas.

Digitaal (klassikaal)

1. Je vertelt dat de leerlingen/studenten een puzzelplaat gaan invullen over de gemeente en je opent het Krachtenveld Gemeente op het digitale scherm.
2. Doorloop het schema en vul één voor één alle actoren in. Verderop in deze handleiding je een mogelijke manier om het Krachtenveld helemaal te bespreken met je klas.

Tips voor het klassikaal bespreken van het Krachtenveld Gemeente

- Begin met de burgers aan de linkerkant van het schema. Weten de leerlingen dat burgers elke 4 jaar mogen stemmen bij de gemeenteraadsverkiezingen? Ze kiezen dan samen de **gemeenteraad**. Het rode stemvakje bij het vakje van de gemeenteraad verwijst hier naar. De afbeelding van de ambtsketen staat voor het onderwerp 'gemeente' en heeft niet specifiek iets te maken met de pijl die loopt van de burgers naar de gemeenteraad.
- Bespreek dat gemeenteraadsleden binnen hun politieke partij (fractie) de onderwerpen verdelen. Zo kan het ene raadslid van een partij zich bijvoorbeeld bezighouden met financiën en de ander met jeugdzorg. Vergaderingen over zulke onderwerpen vinden vaak niet plaats met de hele gemeenteraad, maar alleen met de raadsleden die zich hiermee bezighouden. Dit gebeurt in **commissies**.
- Benadruk dat de gemeenteraad de burgers vertegenwoordigt in de gemeente, daarom staat er ook 'volksvertegenwoordiging' boven. Aan de andere kant staat het 'dagelijks bestuur'. De mensen in dit bestuur bedenken de meeste plannen voor de gemeente en zorgen dat die uitgevoerd worden. Wie zouden dat dan zijn?
- Bespreek dat dit de **burgemeester** en de **wethouders** zijn. Samen worden zij ook vaak het 'college van B en W' genoemd. Een wethouder houdt zich, net als de gemeenteraadsleden, met bepaalde onderwerpen. Een nieuw voorstel moet de wethouder voorleggen aan de gemeenteraad (zie oranje pijl). De gemeenteraad beslist hierover (zie blauwe pijl).
- Zowel de gemeenteraad als het college van B en W worden ondersteund bij hun werk.
 - De gemeenteraad wordt ondersteund door de **griffie** en de **rekenkamer**. De griffie zorgt bijvoorbeeld dat alle documenten beschikbaar zijn, dat er een duidelijke agenda is voor vergaderingen en dat er goede verslagen worden gemaakt. De rekenkamer onderzoekt of het beleid van de gemeente goed werkt. De gemeenteraad kan de resultaten van dit onderzoek gebruiken in hun werk.
 - Het college van B en W wordt ondersteund door **ambtenaren** en de **gemeentesecretaris**. Ambtenaren helpen de wethouders bij het maken en uitvoeren van (nieuw) beleid. De gemeentesecretaris is de belangrijkste adviseur van de burgemeester en wethouders. Ook is de gemeentesecretaris de leidinggevende van alle ambtenaren.
- Zowel de gemeenteraad als het dagelijks bestuur werkt samen met andere gemeentes in de **regio**. Bijvoorbeeld als het gaat om het ophalen van vuilnis (vaak praktisch om dat samen te doen) of het maken van bouwplannen voor nieuwe woningen (dit kun je het best op elkaar afstemmen).
- Er blijven nu 5 actoren over: **media, belangenorganisaties, burgers, verenigingen en stichtingen en adviesraden**. Deze hebben allemaal invloed op de gemeente. Burger staan hier nog een keer, omdat ze niet alleen 1 keer per 4 jaar mogen stemmen voor de gemeenteraad, maar ook op andere manieren invloed kunnen hebben op wat er gebeurt in de gemeente.
- Het hele krachtenveld is nu ingevuld, maar de Europese Unie, de landelijke politiek, de provincie en het waterschap zijn nog niet besproken, net als de pijlen die van en naar deze 'actoren' lopen.
 - De dikke zwarte pijlen staan voor de wetten en regels die vanuit de Europese Unie, de landelijke politiek en de provincie komen en waar de gemeente rekening mee moet houden. Stel dat de landelijke politiek beslist dat er in elke gemeente asielzoekers opgevangen moeten worden, dan moet de gemeente dit uitvoeren. De

dikke zwarte pijl onderaan staat voor de regels die de gemeente maakt en waar de burgers mee te maken krijgen.

- Van de landelijke politiek en de provincie staat ook nog een stippellijn naar de gemeente. Zij houden namelijk toezicht of het goed gaat met gemeentes, bijvoorbeeld of gemeentes wel goed omgaan met hun geld.
- Ook gaat er nog een oranje pijl van het dagelijks bestuur naar het waterschap, zij stemmen beleid onderling af.